

наук.-пед. працівників, аспірантів, магістрантів (17-19 січня 2005р.). Частина I. - Київ, 2005. - С. 112-115.

Ковальчук Л. Я. Впровадження новітніх методик і систем навчального процесу у Тернопільському державному медичному університеті ім. І. Я.

Горбачевського / Л. Я. Ковальчук // Проблеми інтеграції української медичної освіти у світовий освітній простір : матеріали Всеукр. навч-

Фомина Н. С.

ОСВОЕНИЕ ПРОФИЛАКТИЧЕСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ СЕМЕЙНОГО ВРАЧА

Резюме. В статье раскрыты проблемы при изучении актуальных вопросов профилактики инфекционных заболеваний студентами Винницкого национального медицинского университета имени Н. И. Пирогова. Показана недостаточность часов, выделенных на освоение методов асептики, антисептики, противомикробной терапии при подготовке семейных врачей. Предложены способы улучшения качества обучения студентов данным темам.

Ключевые слова: медицинское образование, семейные врачи, профилактика заболеваний.

Fomina N. S.

THE DEVELOPMENT OF PROPHYLACTIC TREND IN THE PROCESS OF TRAINING OF GENERAL DOCTOR

Summary. In the article the problems of studying of actual problems of prophylaxis of infectious diseases in students of Vinnitsa N. I. Pirogov memorial national medical university. There was shown the lack of hours, allotted for mastering in methods of asepsis, antiseptics, antimicrobial therapy while training general doctors. The ways to optimize the quality of education students on these problems were proposed.

Key words: medical education, general doctors, prophylaxis of diseases.

Стаття надійшла до редакції 25.10.2013р.

Фомина Надія Сергіївна - к.мед.н., доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова; +38 0432 53-03-79

© Жорняк О.І., Жорняк П.В.

УДК: 576.8:378.147

Жорняк О.І., Жорняк П.В.

Кафедра мікробіології, вірусології та імунології Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова (вул. Пирогова 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

ДОСВІД ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ МІКРОБІОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

Резюме. У статті проаналізована специфіка організації навчального процесу у іноземних студентів, що навчаються на кафедрі мікробіології за кредитно-модульною системою. Доведено, що тестовий контроль є одним із оптимальних методів визначення рівня знань студентів. Він допомагає іноземним студентам адаптуватися в новому для них навчально-виховному та соціальному середовищі. Застосування тестового контролю знань потрібно використовувати у комплексі з іншими методами, лише тоді він буде повним та об'єктивним.

Ключові слова: кредитно-модульна система, іноземні студенти, мікробіологія.

Вступ

На сучасному етапі розвитку незалежної України відбуваються перетворення медичної галузі. Вхідження України до Європейського освітнього простору, перспектива приєднання до Болонського процесу підвищує попит на справжнього професіонала і надає нашій державі змогу поглибити відносини з іншими країнами. Однією з тенденцій розвитку сучасної освіти є її інтернаціоналізація, яка виражається в збільшенні кількості студентів, що здобувають освіту за межами рідної країни. Як свідчить статистика, приблизно двоє зі ста тих, хто навчається у вищій школі у світі, є іноземними студентами. Найбільший контингент іноземних студентів приймають США, Канада, Австралія, Франція та Німеччина.

До України щорічно на навчання приїжджає понад 40 тис. студентів з різних країн світу. У 2011р. в Україні навчалося 53,5 тис. іноземців. Отже, підготовка іноземних студентів має політичну, економічну та соціальну зна-

чуєність для країн, які надають освітні послуги, що виводить проблему створення особливих умов навчання для цієї групи осіб на державний рівень [Чжефу, 2013].

Одним з актуальних завдань у зв'язку з переходом до кредитно-модульної системи, яке стоїть перед викладачами вищих навчальних закладів на сучасному етапі при роботі з іноземними студентами, є впровадження нових сучасних технологій навчання, навиків для систематичного вдосконалення власної майстерності в умовах сучасного швидкозмінюваного світового наукового середовища. Удосконалення ефективності контролю, під час якого і оцінюють якість засвоєння знань - є головною умовою підвищення якості навчально-виховного процесу, а значить підготовки конкурентоспроможного медичного працівника, що зможе працювати за кордоном [Зіменковський та ін., 2009].

Мета дослідження. Обґрунтування застосування тестового контролю на кафедрі мікробіології, вірусології

та імунології для оцінки якості знань у іноземних студентів.

Матеріали та методи

Система викладання мікробіології в медичних вузах включає проведення лекційного курсу та лабораторної частини, де студенти закріплюють теоретичні знання. Навчальний процес на кафедрі відповідає принципу "піраміди навчання", згідно з яким найбільше часу приділяється активним формам навчання - практичним заняттям та практичній роботі. Найефективнішим способом закріплення навчального матеріалу (близько 80 % об'єму) є його активне відтворення. Впродовж вивчення предмету студенти набувають об'єм знань, умінь, які використовують в подальшому навчанні на інших кафедрах та необхідних в майбутній професійній діяльності лікаря.

Для поліпшення якості підготовки іноземних студентів виникає постійна необхідність застосування сучасних методів навчання, контролю, які забезпечують підвищення творчої активності студентів, спрямованих на формування професійного мислення. Впровадження щоденного тестового контролю сприяє об'єктивності оцінювання знань.

Результати. Обговорення

Слід зазначити, що навчання в університеті для всіх і зокрема для іноземних студентів - безмежний соціально-культурний простір, де зароджуються моральні цінності. Головним орієнтиром в освіті вищої школи є індивідуальність кожного учня, його неповторність та унікальність. Крім опанування базисних медичних наук іноземним студентам на перших курсах слід засвоїти нові соціальні норми, звичаї, традиції, нові умови життя в студентському гуртожитку з урахуванням особливостей національної культури. Процес взаємодії студента з освітнім середовищем ВНЗ призводить до внутрішніх змін його уявлення про життя, засвоєння необхідних для життєдіяльності нових соціальних норм та відносин. Це разом забезпечує адекватну поведінку та покращує якість навчання.

Багато авторів сходяться в думці, що адаптація іноземних студентів до навчання у ВНЗ складний, довготривалий процес, спрямований на вирішення різноманітних адаптаційних проблем, зокрема подолання мовного бар'єру. Тому, діяльність викладача вищої школи спрямована на гуманізацію та активацію навчально-пізнавальної діяльності студентів і оволодіння ними необхідних знань та умінь. Організація практичних занять на кафедрі мікробіології має професійну спрямованість, оскільки студент має не тільки осмислити і засвоїти інформацію, а й оволодіти способами її практичного застосування і прийняття рішення. Безперечно на кожному етапі вивчення предмету необхідно проводити контроль засвоєння знань, що є головною умовою підвищення якості навчально-виховного процесу.

На думку переважної кількості викладачів, таким вимогам у повній мірі відповідає тестовий контроль.

Розроблені тестові завдання використовують на етапах поточного, тематичного, модульного та підсумкового контролю. Оцінити ступінь підготовки до заняття, рівень навчальних досягнень можна використовуючи поточний контроль знань, адже згідно з Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 р. № 161, поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних занять і визнають рівень підготовки студента до виконання конкретної роботи [Москаленко та ін., 2008].

В основі тестів лежать спеціально підготовлені завдання, які дозволяють швидко та об'єктивно оцінити знання. Безперечно, тести можна застосовувати лише після визначення їх валідності, точності та надійності. Валідність визначає відповідність тесту якості, що досліджується; точність - це оцінка величини похибки при вимірюванні; надійність тесту - це ступінь відтворення результатів тесту під час кожного наступного вимірювання та ступінь стабільності його результатів. В. Мілерян наголошує, що урахування критерію валідності у розробці тестів вимагає конструювання їх у чіткій відповідності до змісту основних рівнів підготовки, на контроль яких вони спрямовані [Мілерян, 2006].

За рівнем засвоєння знань іноземними студентами, викладачі кафедри мікробіології використовують тести, поділені на три рівні. Перший рівень знань оцінюють вирішенням тестів пізнання, тестів розрізнення та тестів співвідношення. Тести першого рівня проводять для проміжного контролю знань студентів в рамках вивчення одної певної теми. Тести другого рівня використовують для проміжного контролю по основних розділах курсу. Тести першого та другого рівнів складності на підготовчому етапі дають можливість усунути прогалини в заняттях та провести корекцію незрозумілих питань щодо властивостей кожного окремого збудника та групи мікроорганізмів однієї родини. Дані групи тестів використовують в тренувальному режимі при підготовці до підсумкового контролю. При проведенні оцінки рівня знань за весь курс вивчення використовують тести третього рівня. Такі тести дають можливість здійснити порівняльний аналіз різноманітних властивостей різних мікроорганізмів, що необхідно для проведення диференційного аналізу та в подальшому постановки вірного діагнозу.

Тестова перевірка володіє цілою низкою переваг перед традиційними формами і методами, гармонійно вписується в сучасні педагогічні концепції. Даний метод дозволяє раціонально використовувати час занять, охопити більший об'єм змісту та визначити результати засвоєння матеріалу, зосередити увагу на пропусках в знаннях і внести до них корективи. Тестовий контроль забезпечує одночасну перевірку знань студентів всієї групи і формує у них мотивацію для підготовки до кожного заняття. Враховуючи можливий мовний бар'єр у іноземних студентів, тестовий контроль можна відко-

ригувати з використанням більш простих фраз та під час надання правильної відповіді студент має певний час для зрозуміння наданого питання. До того ж це повністю автоматизований процес, що забезпечує максимально можливу об'єктивність (ставить усіх студентів в рівні умови в процесі перевірки знань) та виграє в швидкості перевірки.

Як і будь-який інший вид контролю, тестовий контроль має і певні недоліки. Так, наприклад, використання тестових методик досить часто не дозволяє у повній мірі оцінити творчий потенціал студентів, знання ними додаткової наукової літератури, не дає можливості розвивати словарний запас. Тому, доцільним можна вважати поєднане використання на практичному занятті тестових методик, ситуаційних задач та усне опитування у формі колегіальної співбесіди.

Таким чином, тестування у іноземних студентів дає можливість не лише урізноманітнити процес діагно-

тики рівня навченості, а й об'єктивно отримати реальну картину оволодіння знаннями, уміннями та навичками.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Тести є оптимальним засобом педагогічного вимірювання у іноземних студентів, що є актуальним при переході на багатобальну рейтингову систему оцінювання. Проте, доцільним можна вважати поєднання використання тестів з іншими методами оцінки знань та умінь (усні та письмові відповіді на конкретні теоретичні питання, оцінка виконаної практичної частини заняття, участь у роботі наукового гуртка, в олімпіаді).

Перспективою подальших досліджень є необхідність удосконалення тестового контролю і використання його в комплексі з іншими методами оцінювання знань, що має допомогти постійній, наполегливій роботі студентів.

Список літератури

- Зіменковський Б.С. Досвід і проблеми запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Б.С. Зіменковський, М.Р. Гжегодський, І.І. Солонинко // Медична освіта. - 2009. - № 2. - С. 37-38.
- Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах : метод. посібник / В.Є. Мілерян. - Київ, 2006. - 80 с.
- Москаленко В.Ф. Досягнення, проблемні питання і шляхи удосконалення кредитно-модульної системи організації навчального процесу / В.Ф. Москаленко, О.П. Яворський, Л.І. Остапик // Медична освіта. - 2008. - № 2. - С. 55-57.
- Чжефу С. Адаптація іноземних студентів до навчання у вищих закладах України / С. Чжефу // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. - 2013. - № 30. - С. 606-611.

Жорняк Е.І., Жорняк П.В.

ОПЫТ ОСОБЕННОСТЕЙ ПРЕПОДАВАНИЯ КУРСА МИКРОБИОЛОГИИ ИНОСТРАННЫМ СТУДЕНТАМ

Резюме. В статье проанализирована специфика организации учебного процесса у иностранных студентов, которые учатся на кафедре микробиологии по кредитно - модульной системе. Доказано, что тестовый контроль является одним из оптимальных методов определения уровня знаний студентов. Он помогает иностранным студентам адаптироваться в новой для них учебно-воспитательной и социальной среде. Использование тестового контроля знаний нужно использовать в комплексе с другими методами, лишь тогда он будет полным и объективным.

Ключевые слова: кредитно-модульная система, иностранные студенты, микробиология.

Zhornyak E.I., Zhornyak P.V.

EXPERIENCE OF APPLICATION OF TEST CONTROL FOR FOREIGN STUDENTS TO STUDY OF MICROBIOLOGY

Summary. In the article the specific of educational process organization were analyzed among foreign students which studying at microbiology department by credit-modular system of education. It is well-proven that test control is one of methods of determination of level of knowledge of students. The control adaptability as a state of harmonious co-operation of foreign students with new educational, pedagogical and social environment has been found out. The usage of control in the combination with other methods can give good results in education of the students.

Key words: credit-modular system, foreign students, microbiology.

Стаття надійшла до редакції 22.11.2013р.

Жорняк Олена Ігорівна - к.мед.н., доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова; +38 0432 53-03-79

Жорняк Павло Валентинович - к.мед.н., асистент кафедри Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова; +38 067 959-54-90

© Палій Г.К., Іванова С.А., Ковальчук В.П.

УДК: 378.147:579.61:378.046-021.68

Палій Г.К., Іванова С.А., Ковальчук В.П.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, кафедра мікробіології, вірусології та імунології (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ МИКРОБІОЛОГІЇ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ